

26.8.2004

1824/4/03

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Tuula Aantaa

**VIIVÄSTYS OIKAISUVAATIMUSASIAN KÄSITTELYSSÄ
SOSIAALIKESKUKSESSA**

1
KANTELU

Kantelija arvosteli asiamiehensä välityksellä 18.8.2003 oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä ja 31.8.2003 päivätyssä lisäkirjeessään oikaisuvaatimuksensa pitkää käsittelyaikaa Helsingin kaupungin sosiaalilautakunnan ja terveyslautakunnan läntisessä sosiaali- ja terveysjaostossa/läntisessä sosiaalikeskuksessa.

Kantelija kertoi hakeneensa 7.5.2003 muutosta viranhaltijan vammaispalveluasiassa 30.4.2003 tekemään päätökseen. Sosiaali- ja terveysjaosto antoi asiassa päätöksensä 14.8.2003. Asian käsittely jaostossa kesti siis vajaat neljä kuukautta.

Kantelija katsoi vielä 7.7.2004 sähköpostitse oikeusasiamiehen kansliaan saapuneessa kirjoituksessaan, että kun kyseessä on liikuntaesteisen henkilön kuljetuspalvelua koskeva asia, voidaan käsittelyn joutuisuuden vaatimus ulottaa myös toimituskirjan tiedoksiintoon. Kantelijan asiamies oli saanut kyseisen päätöksen tiedoksi 27.8.2003.

- - -

3
RATKAISU

Katson, että kantelijan oikaisuvaatimusta ei ole käsitelty läntisessä sosiaalikeskuksessa sosiaalihuoltoasetuksen 16 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla kiireellisesti. Kiinnitän läntisen sosiaalikeskuksen huomiota vastaisen varalle sen käsiteltäväksi kuuluvien asioiden valmistelun joutuisuuteen.

Muilta osin kirjoitus ei anna aihetta toimenpiteisiini.

Perustelen ratkaisuni seuraavasti.

3.1
Sosiaaliviranomaisten menettely

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Sosiaalihuoltolain 45 §:n mukaan viranhaltijan päätökseen tyytymätön voi saattaa asian sosiaalilautakunnan tai vastaavan kunnan monijäsenisen toimielimen käsiteltäväksi, jos hän vaatii sitä 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Sosiaalihuoltoasetuksen 16 §:n mukaan sosiaalilautakunnan on käsiteltävä sen käsiteltäväksi saatettu muutosvaatimus kiireellisenä.

Asiakirjojen mukaan kantelijan puheena oleva kuljetuspalvelupäätöstä koskeva oikaisuvaatimus tuli vireille läntisessä sosiaalikeskuksessa 7.5.2003. Ennen päätöksen antamista asiassa kantelijalle tehtiin fysioterapeutin valvonnassa koematka 11.6.2003 joukkoliikennettä käyttäen. Helsingin sosiaalilautakunnan ja terveyslautakunnan läntinen sosiaali- ja terveysjaosto antoi päätöksensä asiassa 14.8.2003. Asian valmistelu läntisessä sosiaalikeskuksessa kesti kokonaisuudessaan siis vajaat neljä kuukautta ja yli kaksi kuukautta tehdyn koematkan jälkeen.

Oikaisuvaatimusta läntisessä sosiaalikeskuksessa valmistelleen projektisihteerin mukaan sosiaaliviraston päätöksenteon valmistelua koskevan pysyväsuhjeen S-YL 2.1 mukaan valmistelu on ainakin asiakkaita koskevissa asioissa pyrittävä suorittamaan siten, että päätös tehdään kuukauden kuluessa tehtäväksi saamisesta. Valmistelussa on huomioitava myös jaoston tai lautakunnan käsittelyyn kuluva aika. Läntinen sosiaali- ja terveysjaosto kokoontuu noin kolmen viikon välein.

Oikaisuvaatimusasian pitkään valmisteluajanaan sosiaalikeskuksessa vaikutti projektisihteerin mukaan läntisen sosiaalikeskuksen alueella 1.11.2002 käynnistynyt vaikeavammaisten kuljetuspalvelukokeilu, johon liittyvät kymmenet muutoksenhaut työllistivät häntä niin paljon, että hän joutui priorisoimaan valmistelutyötään. Projektisihteerin silloinen työtilanne, josta hän oli selvityksensä mukaan kertonut sosiaalikeskuksen johtajalle ja esimiehelleen, ilmenee tarkemmin annetusta selvityksestä. Projektisihteerin toteaa kantelijan joutuneen kiistatta odottamaan jaoston päätöstä liian kauan, tarkalleen 15 viikkoa ja yhden päivän.

Läntisen sosiaalikeskuksen johtajan selvityksen mukaan hän ei sosiaalikeskuksen johtajana osannut ennakoita vaikeavammaisten kuljetuspalvelukokeiluun liittyvien muutoksenhakujen määrää. Tilanteen johdosta sosiaalikeskuksen johtoryhmä päätti 10.9.2003, että jatkossa toimistopäälliköt valmistelevat omaishoidon tukea ja kotipalvelua koskevat muutoksenhaut. Aika isemmin oli jo sovittu, että hallintopäällikkö valmistelee kuljetuspalvelun takaisinperintään liittyvät muutoksenhaut ja talouspäällikkö palvelumaksuihin liittyvät muutoksenhaut.

Helsingin sosiaaliviraston lausunnon mukaan yhtenä hyvään hallintoon liittyvänä ja asiakkaan oikeusturvaankin vaikuttavana seikkana on pidettävä

asian käsittelyn joutuisuutta, siis sellaista hallintoasian käsittelyä, joka tapahtuu ilman aiheetonta viivästystä. Sosiaaliviraston mukaan jaostoasioiden muutoksenhakuvalmistelun keskittäminen yhdelle henkilölle läntisessä sosiaalikeskuksessa ei ole riittänyt kaikilta osin turvaamaan joutuisaa käsittelyä jaostossa. Kantelijan asian viivästyminen jaostossa on sosiaaliviraston mukaan osaltaan johtunut myös siitä, että asia tuli vireille kesäaikana. Sosiaaliviraston mielestä kantelijan oikaisuvaatimuksen käsittely on läntisessä sosiaalikeskuksessa kestänyt liian kauan. Sosiaalivirasto pahoittelee kantelijan vammaispalveluasian käsittelyssä tapahtunutta viivästystä.

Kannanotto

Kun kantelijan kuljetuspalvelupäätöstä koskeneen oikaisuvaatimuksen käsittely läntisessä sosiaalikeskuksessa kesti yhteensä vajaat neljä kuukautta, sitä ei siis mielestäni käsitelty sosiaalihuoltoasetuksen 16 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla kiireellisesti. Saamani selvityksen perusteella en kuitenkaan katso asiassa käyneen ilmi seikkoja, joiden nojalla minulla olisi aihetta epäillä käsittelyn viipymisen johtuneen asian valmistelijan, projektisihteerin laiminlyönnistä tai tahallisesta viivyttelystä, vaan hänen silloisesta työtilanteestaan (työruuhkasta).

Sanotun johdosta ja kun otetaan huomioon läntisen sosiaalikeskuksen johtajan ilmoitus siitä, että oikaisuvaatimusasioiden valmisteluun on puututtu jakamalla valmistelutehtäviä edellä kerrotun mukaisesti muun muassa toimistopäälliköille ja muille esimiesasemassa oleville, asia ei anna minulle laillisuusvalvojana aihetta muuhun kuin että saatan käsitykseni kantelijan kuljetuspalvelupäätöstä koskeneen oikaisuvaatimuksen liian pitkältä käsittelyajasta sosiaaliviraston ja läntisen sosiaalikeskuksen tietoon.

3.2

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan 14.8.2003 tekemän päätöksen tiedoksi

Vammaispalvelulain 18 §:n mukaan sosiaalilautakunnan päätökseen, joka koskee tässä laissa henkilölle tarkoitettua palvelua ja taloudellista tukitoimea, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan antaa sanottuna aikana myös sosiaalilautakunnalle, jonka tulee se oman lausuntonsa ohella toimittaa hallinto-oikeudelle.

Sosiaalihuoltolain 45 §:n 3 momentin mukaan sosiaalilautakunnan tai muun sosiaalihuollosta vastaavan kunnallisen toimielimen päätös tulee antaa asianomaiselle tiedoksi ns. erityistiedoksiannona noudattaen, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa annettu laissa (1.1.2004 lukien hallintolaissa) on säädetty.

Tapahtuma-aikana voimassa olleesta tiedoksiannosta hallintoasioissa annettu laissa edellytettiin todisteellista tiedoksiannosta, esimerkiksi päätöksen antamista tiedoksi postitse saantitodistusta vastaan silloin, kun kysymyksessä oli päätös, jonka tiedoksiannosta alkoi kulua valitusaika tai muu

asianosaisen oikeuteen vaikuttava määräaika. Tiedoksianto sai tapahtua myös valtuutetulle, jolla oli oikeus ottaa asianomaisen puolesta vastaan tiedoksiantoja. Postitse saantitodistusta vastaan lähetetystä asiakirjasta katsottiin asianomaisen saaneen tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana.

Totean, että muutoksenhakuoikeuden käyttämisen edellytyksenä on päätöksen tiedoksisaaminen. Tämän vuoksi päätöksen tekemisen ja tiedoksiannon välinen aika ei saa pitkittyä aiheettomasti.

Nähtävänäni olleen saantitodistusjäljennöksen mukaan kantelijan asiamies sai puheena olevasta sosiaali- ja terveystieteiden 14.8.2003 tekemästä päätöksestä tiedon 27.8.2003. Päätös oli saantitodistusjäljennöksen perusteella ensin lähetetty osoitteeseen - - -. Tämä osoite oli kantelun liitteenä olevan oikaisuvaatimusjäljennöksen mukaan merkitty asiamiehen osoitteeksi. Edelleen saantitodistusjäljennöksestä ilmenee, että mainittu osoite oli yliviivattu ja vastaanottajan uudeksi osoitteeksi saantitodistukseen oli kirjoitettu käsin - - -.

Koska kyseessä oleva sosiaali- ja terveystieteiden päätös on käytettävissäni olevien asiakirjojen mukaan lähetetty tiedoksi sosiaalilautakunnalle ilmoitettuun osoitteeseen ja koska asiassa ei ole edes väitetty, että lautakunnalle olisi ilmoitettu asiamiehen osoitteenmuutoksesta, en katso päätöksen tiedoksiannon pitkittyneen aiheettomasti.

4 TOIMENPITEET

Edellä kerrotun mukaisesti saatan edellä esittämäni käsityksen kantelijan vaikeavammaisten kuljetuspalveluja koskevan oikaisuvaatimusasian liian pitkästä käsittelyajasta läntisen sosiaalikeskuksen tietoon. Samalla kiinnitän sosiaalikeskuksen huomiota vastaisen varalle kiireellisesti käsiteltävien asioiden joutuisaan valmisteluun.

Korostan myös, että julkisella vallalla on perustuslain 22 §:n nimenomaisen säännöksen mukaan velvollisuus toteuttaa perus- ja ihmisoikeudet. Henkilökunnan tilapäisiin poissaoloihin muun muassa loma-aikoina tulee varautua etukäteen sijaisuusjärjestelyillä ja varahenkilöstöllä, jotta poissaolot eivät aiheettomasti viivästytä oikaisuvaatimusten valmistelua. Korostan vielä vammaispalveluasioiden joutuisan käsittelyn merkitystä asianosaisten oikeusturvalle.

Tässä tarkoituksessa lähetän päätöksestäni jäljennöksen läntiselle sosiaalikeskukselle.

Lähetän päätökseni tiedoksi myös Helsingin sosiaalivirastolle.